

Sygn. akt: I Ns 22/15

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Bytowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Wojciech Juszkievicz
-----------------	--------------------------

Protokolant:	sekr. sądowy Natalia Stiene
--------------	-----------------------------

po rozpoznaniu w dniu 1 lutego 2016 r. na rozprawie

sprawy z wniosku (...) S.A. w G.

z udziałem S. L., I. L.

o stwierdzenie nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie

postanawia:

1. stwierdzić, że poprzednik prawny wnioskodawcy Zakład (...) S.A. w S. nabył z dniem 1 stycznia 2000 roku przez zasiedzenie w złej wierze służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu obciążającą nieruchomość położoną w miejscowości K., składającą się z działek gruntu oznaczonych numerami ewidencyjnymi (...), dla których Sąd Rejonowy w Bytowie prowadzi księgę wieczystą o nr k.w. (...) będącą własnością na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej uczestników postępowania S. i I. małżonków L. polegającą na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej poprzez utrzymanie, konserwację, naprawę i eksploatację znajdujących się na niej urządzeń elektroenergetycznych linii niskiego i średniego napięcia stanowiących własność przedsiębiorcy oraz wejście i wjazd na nieruchomość obciążoną, w każdej chwili w okresie trwania służebności, w celu wykonania niezbędnych robót związanych z utrzymaniem, konserwacją, naprawą i eksploatacją znajdujących się na niej urządzeń elektroenergetycznych stanowiących własność przedsiębiorcy, w szczególności wejścia i wjazdu na teren nieruchomości obciążonej sprzętem, w tym także ciężkim, w przebiegu służebności ustalonej zgodnie z opinią biegłego sądowego J. L. sporządzoną w dniu 26 maja 2015 roku, zawartej na kartach 195-210 akt sprawy, która to opinia stanowi integralną część niniejszego postanowienia,

2. ustalić, że każdy z uczestników postępowania ponosi koszty postępowania we własnym zakresie.

Sygnatura akt Ns 22/15

UZASADNIENIE

(...) S.A. w G. żądał, po ostatecznym sformułowaniu wniosku, stwierdzenia z dniem 1 czerwca 1987 roku zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu obciążającej nieruchomość uczestników postępowania I. i S. małżonków L., położoną w K., składającej się z działek ewidencyjnych gruntu o numerach 265, 258/2, 260/2, 262/2, 263/2, 72/1, 161/2, 193/2 oraz 195, dla których Sąd Rejonowy w Bytowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...), polegającej na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej poprzez utrzymanie, konserwację,

naprawę i eksploatację znajdujących się na niej słupów elektroenergetycznych oraz linii elektroenergetycznej napowietrznej średniego napięcia 15 kV oraz linii elektroenergetycznej napowietrznej niskiego napięcia 0,4 kV oraz wejściu i wjazdu na nieruchomość obciążoną w każdej chwili w okresie trwania służebności, w celu wykonania niezbędnych robót związanych z utrzymaniem, konserwacją, naprawą i eksploatacją znajdujących się na niej urządzeń elektroenergetycznych. Zdaniem wnioskodawcy nabył on przedmiotową służebność przez zasiedzenie będąc w dobrej wierze (k. 137-138).

W uzasadnieniu wniosku wnioskodawca podniósł, że na nieruchomości uczestników postępowania znajdują się urządzenia elektroenergetyczne stanowiące własność przedsiębiorstwa przesyłowego, w tym fragment linii średniego napięcia 15 kV oraz niskiego napięcia 0,4 kV, które zostały wybudowane w roku 1969, zaś ich przebieg nie zmienił się na przestrzeni lat. Wnioskodawca podniósł, że od chwili posadowienia urządzeń nieprzerwanie z nich korzysta będąc posiadaczem samoistnym w dobrej wierze, zatem z dniem 1 czerwca 1987 roku nabył przez zasiedzenie służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Jako pewną datę wejścia w posiadanie służebności, wnioskodawca wskazał dzień 31 maja 1977 roku.

Uczestnicy postępowania I. i S. małżonkowie L. wnieśli o oddalenie wniosku, podnosząc przede wszystkim, że do 1 lutego 1989 r. zakłady energetyczne jako państwowe osoby prawne wykonywały jedynie tzw. zarząd operacyjny nad majątkiem Skarbu Państwa, w rezultacie nie jest możliwe stwierdzenie zasiedzenia służebności na rzecz wnioskodawcy w dacie wskazanej we wniosku. Uczestnicy postępowania zakwestionowali istnienie dobrej wiary po stronie wnioskodawcy, gdyż dla ich nieruchomości prowadzona była księga wieczysta, w której brak było wpisów dotyczących uprawnień wnioskodawcy do korzystania z nieruchomości uczestników postępowania. W rezultacie – zdaniem uczestników postępowania - wnioskodawca nie dochował należytej staranności korzystając z nieruchomości uczestników postępowania.

Zdaniem uczestników postępowania, poprzednicy prawni wnioskodawcy do 1 lutego 1989 roku nie byli posiadaczami samoistnymi urządzeń przesyłowych zlokalizowanych na nieruchomości uczestników postępowania, a wyłącznie ich dzierżycielem sprawując zarząd w imieniu Skarbu Państwa.

Uczestnicy podnieśli również, że z przedłożonych przez wnioskodawcę dowodów w postaci dokumentów nie wynika tytuł prawny do korzystania przez niego z nieruchomości uczestników postępowania, względnie dokumenty te nie dotyczą urządzeń przesyłowych zlokalizowanych na ich nieruchomości. Wskazali, że w materiale dowodowym zebranym w sprawie brak jest decyzji administracyjnej w przedmiocie pozwolenia na wybudowanie urządzeń na ich nieruchomości oraz dokumentów, z których niezbicie wynikałoby w jakiej dacie urządzenia te posadowiono i oddano do eksploatacji. Podnieśli ponadto, że służebność przesyłu została wprowadzona do polskiego porządku prawnego z dniem 3 sierpnia 2008 r., w rezultacie przed wspomnianą datą instytucja ta nie istniała, zatem nie można domagać się stwierdzenia jej zasiedzenia.

SĄD REJONOWY USTALIŁ, CO NASTĘPUJE:

Właścicielem nieruchomości gruntowej stanowiącej działki o numerach ewidencyjnych (...) położonymi w K., dla których Sąd Rejonowy w Bytowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...), są na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej uczestnicy postępowania I. i S. małżonkowie L.. Nieruchomość tę nabyli w dniu 20 grudnia 1983 roku

Dowód: odpis księgi wieczystej (k. 25-34), zeznania uczestnika postępowania S. L. (k. 259)

Na działkach (...) znajduje się linia średniego napięcia 15 kV o numerze technicznym 254, zaś na działce (...) linia niskiego napięcia 0,4 kV. Linia niskiego napięcia przyłączona jest do stacji transformatorowej (...). Obie linie mają charakter napowietrzny. Linia średniego napięcia występuje na trzech słupach pojedynczych, drewnianych, zaś linia niskiego napięcia na czterech słupach pojedynczych. Linia średniego napięcia przebiega przez użytki rolne, zaś na długości 54 m w terenie leśnym. Długość linii średniego napięcia wynosi 316,41 m, zaś niskiego napięcia 0,4 kV wynosi 209,35 m.

Dowód: opinia biegłego J. L. (k. 195-210), zeznania świadka T. S. (k. 236-237), mapa przebiegu linii niskiego i średniego napięcia (k. 35, 36), wypis z rejestru gruntów (k. 77) zeznania świadka H. A. (k. 258-259),

Linia niskiego została wybudowana w roku 1969, zaś linia średniego napięcia w roku 1965. W roku 1976 obie linie zostały przejęte przez Zakład (...) w S. Rejon w C. od Zakładu (...).

W dniu 23 maja 1970 roku pracownik Zakładu (...) w S. sporządził dokument określający dane techniczne oraz przyłącza linii niskiego napięcia do transformatora K. II. Do transformatora tego przyłączona została linia niskiego napięcia przechodząca przez nieruchomość uczestników postępowania. Jednocześnie w dokumencie z dnia 31 maja 1977 roku - inwentarza z natury linii niskiego napięcia - określono czas budowy tej linii na rok 1969.

Na działkach (...) nie występują żadne urządzenia elektroenergetyczne.

Dowód: charakterystyka stacji transformatorowej (k. 37), spis inwentarza z natury (k. 38), mapy przebiegi linii (k. 39-40), opinia biegłego J. L. (k. 195-210), zeznania świadka H. A. (k. 258-259), zeznania świadka T. S. (k. 236-237)

(...) S.A. w G. Oddział w S. jest następcą prawnym przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w S., który został wyodrębniony organizacyjnie zarządzeniem Naczelnego Dyrektora Zakładów (...) w B. z dnia 10 maja 1978 r., zaś zarządzeniem nr 57 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1988 r. w sprawie podziału niektórych przedsiębiorstw zgrupowanych we Wspólnocie (...) i (...) Brunatnego utworzono w związku z podziałem Północnego O. Energetycznego w B. - Zakład (...) z siedzibą w S.. Przedmiotem działania wydzielonego w ten sposób Zakładu (...) w S. było między innymi zarządzanie wspólną siecią elektryczną oraz wykonywanie w ustalonym zakresie remontów urządzeń elektroenergetycznych i zabiegów profilaktycznych sieci.

Zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu nr 205/O./93 z dnia 9 lipca 1993 r. dokonano podziału przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w S. i przekształcono je w jednoosobową spółkę z udziałem Skarbu Państwa, następnie 12 lipca 1993 r. przedsiębiorstwo to zostało przekształcone w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa działającą pod firmą Zakład (...) S.A. W roku 2004 spółka ta została przekształcona w spółkę akcyjną pod firmą (...) S.A., która następnie 31 grudnia 2004 roku zmieniła firmę na (...) S.A., zaś 3 lipca 2007 roku w (...) S.A. w G..

Okoliczności bezsporne, nadto dowodzone: odpis z KRS (k. 10-24), zarządzenie nr 13 Naczelnego Dyrektora Zakładów (...) w B. z dnia 10.05.1978r. w sprawie działania Zakładu (...) (k. 41-43), zarządzenia nr 57 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30.12.1988r. (k. 44-51), zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9.07.1993r. nr 205/O./93 w sprawie podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) w S. i przekształcenie przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) w S. w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa (k. 52-53), protokół zdawczo – odbiorczy z przekazania – przejęcia stacji i linii nn (k. 55-59), akt przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną z 12 lipca 1993 r. (k. 60-71), zarządzenie nr 45/ORG/89 Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. w sprawie utworzenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą „ Zakład (...) w G. (k. 119-120), decyzja Wojewody S. z dnia 22 kwietnia 1994 roku w przedmiocie nabycia prawa użytkowania wieczystego gruntu zabudowanego oraz własności budynków i urządzeń przez Zakład (...) w S. (k. 144-146)

SĄD REJONOWY ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie.

W rzeczonej sprawie wnioskodawca domagał się stwierdzenia nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu obciążającej nieruchomość uczestników postępowania. Wskazał, że do zasiedzenia doszło z dniem 1 czerwca 1987 roku.

Ustalony przez Sąd stan faktyczny w przedmiotowej sprawie był sporny w zakresie daty posadowienia urządzeń elektroenergetycznych na nieruchomości uczestników postępowania, w pozostałym zakresie pozostawał bezsporny. Poza sporem pozostawał fakt, że na nieruchomości uczestników postępowania znajdują się urządzenia elektroenergetyczne w postaci linii elektroenergetycznej średniego napięcia 15 kV oraz niskiego napięcia 0,4 kV wraz z podporami. Uczestnik postępowania będąc słuchany w charakterze strony nie kwestionował powyższej okoliczności, wskazując ponadto, że linie te są stosunkowo uciążliwe ze względu na wykonywanie prac polowych w ramach prowadzonego gospodarstwa rolnego.

Zdaniem Sądu nie budzi wątpliwości data posadowienia tych urządzeń, bowiem z zeznań świadków H. A. i T. S. oraz dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę w postaci charakterystyki stacji transformatorowej (k. 37), spisu inwentarza z natury (k. 38) i mapy przebiegi linii (k. 39-40) wynika, że linia średniego napięcia została wybudowana w roku 1965, zaś linia niskiego napięcia w 1969 roku i od tego czasu znajdowały się one w stanie permanentnej eksploatacji przez wnioskodawcę, a wcześniej jego poprzedników prawnych. Z daleko posuniętej ostrożności procesowej Sąd przyjął jako datę pewną istnienia obu linii i ich eksploatacji dzień 1 stycznia 1970 roku. W dacie tej linie przesyłowe tj. linia niskiego i średniego napięcia, na nieruchomości uczestników postępowania istniały oraz były eksploatowane. Wprawdzie z dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę w istocie nie wynikała – jak podnosili uczestnicy postępowania – data posadowienia linii elektroenergetycznych na ich nieruchomości, w dokumentach nie wskazano numerów ewidencyjnych działek przez które linie te przechodzą, tym niemniej zważyć należy, że w latach 60-tych i 70-tych ubiegłego stulecia taka praktyka sporządzania dokumentów przez poprzednika prawnego wnioskodawcy była powszechna. Niewątpliwa jest różnica w sposobie sporządzania dokumentów aktualnie i we wspomnianych powyżej latach 60-tych i 70-tych ubiegłego stulecia. Wynika to między innymi z wszechobecnej aktualnie informatyzacji i powszechnego dostępu do ksiąg wieczystych prowadzonych w systemie elektronicznym. Nie sposób jednakże kwestionować przedłożonych przez wnioskodawców dokumentów tylko z tego powodu, że mają one odmienną do aktualnych wymagań formę i nie zawierają uszczegółowienia w zakresie wskazania numerów działek ewidencyjnych, obecnie powszechnie wymaganych. Zdaniem Sądu, dokumentów tych nie należy oceniać przez pryzmat aktualnych uwarunkowań i wymagań co do formy i treści. Zaś w połączeniu z wiarygodnymi zeznaniami świadków H. A. i T. S., dokumenty te stanowiły logiczną całość dowodową, w oparciu o którą Sąd był władny ustalić datę posadowienia obu linii na nieruchomości uczestników postępowania.

Sąd uznał, że na pewno urządzenia przesyłowe na nieruchomości uczestników postępowania była eksploatowane w dniu 1 stycznia 1970 roku, którą to datę przyjął jako początek biegu okresu zasiedzenia służebności.

Sąd uznał za przekonującą opinię biegłego geodety J. L., gdyż była ona rzeczowa, spójna, logiczna, sporządzona została w oparciu o fachową wiedzę i doświadczenie zawodowe biegłego. W świetle zeznań świadków i opinii biegłego nie budzi wątpliwości okoliczność, iż na nieruchomości uczestników postępowania na działkach (...) znajdują się urządzenia elektroenergetyczne w postaci linii napowietrznej średniego napięcia i linii napowietrznej niskiego napięcia.

Nadto, jak wynika zarówno z zeznań świadków H. A. i T. S. oraz opinii biegłego J. L., na działkach o numerach ewidencyjnych (...) brak jest jakichkolwiek urządzeń przesyłowych wnioskodawcy.

Wreszcie bezspornym na gruncie przedmiotowej sprawy był fakt przekształceń własnościowych wnioskodawcy, od przedsiębiorstwa państwowego po spółkę akcyjną.

W rezultacie rzeczą Sądu było ustalenie, czy spełnione zostały przesłanki właściwe dla nabycia w drodze zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomości uczestników postępowania zgodnie ze zmodyfikowaną treścią żądania.

W ocenie Sądu analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego pozwoliła na konstatację, by uznać argumentację wnioskodawcy za słuszną.

Przed przystąpieniem do rozważań w zakresie spełnienia przesłanek do stwierdzenia zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu zauważyć należy, że instytucja służebności przesyłu (art. 305¹ i następane k.c.) została wprowadzona do polskiego systemu prawnego z dniem 3 sierpnia 2008 roku, na podstawie ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731). Jest to trzeci - obok służebności gruntowych i służebności osobistych - rodzaj służebności.

Stosownie do treści art. 305¹ k.c. nieruchomości można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia tzw. służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu. Była to specyficzna służebność gruntowa, nabywana przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia, jako prawo do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie związanym z działaniem tego przedsiębiorstwa. Odpowiadała więc w zakresie funkcji i treści wykreowanej dopiero w 2008 roku służebności przesyłu (tak: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08).

Owa służebność nie była jednak służebnością przesyłu, a odrębną od niej konstrukcją prawną. Oba wymienione prawa posiadają wprawdzie analogiczną treść i pełnią te same funkcje, jednakże posiadają różne konstrukcje i podstawy prawne - służebność gruntowa odpowiadająca treści służebności przesyłu (art. 145 k.c. i art. 292 k.c.), służebność przesyłu (art. 305¹ - 305 (4) k.c.). Z tego też względu nie mogą być ze sobą utożsamiane. Nie można więc twierdzić, że przed dniem 3 sierpnia 2008 roku miało miejsce posiadanie służebności przesyłu, skoro prawo to jeszcze wówczas nie zostało skodyfikowane. W przedmiotowej sprawie, istniejący na nieruchomości stan faktyczny wskazuje, że wnioskodawca mógł zasiedzieć służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

W ocenie Sądu przywołane przez wnioskodawcę okoliczności jednoznacznie wskazują, iż nabył on przez zasiedzenie służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu, gdyż opisany stan faktyczny wskazywał na korzystanie przez wnioskodawcę i jego poprzedników prawnych - w okresie od co najmniej 1 stycznia 1970 roku do chwili obecnej na działkach (...) ze służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, tj. z linii elektroenergetycznej średniego i niskiego napięcia.

Zgodnie z treścią art. 292 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Jednocześnie ustawodawca w zdaniu drugim cytowanego przepisu w pozostałych kwestiach dotyczących zasiedzenia służebności gruntowej odesłał do przepisów o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie.

Mając na uwadze treść przepisu odsyłającego, należało na gruncie przedmiotowej sprawy poprzez zastosowanie przepisu art. 292 k.c. dokonać analizy materiału dowodowego w sprawie w kontekście art. 172, 173, 175 i 176 k.c.

Art. 172 k.c. określa terminy zasiedzenia. Bieg tego terminu rozpoczyna się od dnia przystąpienia przez samoistnego posiadacza służebności gruntowej do jej wykonywania, to znaczy do korzystania z urządzeń, o których mowa w zdaniu pierwszym art. 292 k.c., w zakresie odpowiadającym treści służebności (vide: uchwała SN z 21 kwietnia 1967 r., III CZP 12/67). Samoistne posiadanie służebności polega na korzystaniu z cudzej nieruchomości w zakresie służebności określonego rodzaju. Posiadanie to musi być stabilne, czyli polegać na korzystaniu ze służebności w sposób pozbawiony cech przypadkowości. Posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej w drodze zasiedzenia nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność.

Na gruncie przedmiotowej sprawy należy mieć na względzie, że urządzenia przesyłowe, stanowiące własność najpierw Skarbu Państwa, a następnie Zakładu (...) w S. (poprzednika prawnego wnioskodawcy) zostały wybudowane na gruncie stanowiącym własność obecnie uczestników postępowania, jednocześnie poprzednik prawny wnioskodawcy, a następnie wnioskodawca od chwili ich posadowienia w sposób nieskrepowany korzystał z tych urządzeń.

Terminy zasiedzenia określa art. 172 §1 i §2 k.c., w myśl którego posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa jej własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze. Po upływie lat trzydziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze. W rezultacie w przypadku służebności gruntowej bieg zasiedzenia rozpoczyna się od dnia przystąpienia przez samoistnego posiadacza służebności gruntowej do jej wykonywania, a więc do korzystania z urządzenia, o którym mowa w zdaniu pierwszym art. 292 k.c., w zakresie odpowiadającym treści służebności (tak np. orz. Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 1967 roku, sygn. III CZP 12/67, opubl. OSNCP 12/67, poz. 212).

Należy przy tym zauważyć, że do dnia 30 września 1990 r. w kodeksie cywilnym dla zasiedzenia nieruchomości obowiązywał termin 10 lat w dobrej wierze, a 20 lat w złej wierze. Z dniem 1 października 1990 r. terminy te zostały przedłużone odpowiednio do 20 i 30 lat. Do przypadków zasiedzenia, które nastąpiło przed wejściem w życie ustawy z 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, tj. przed 1 października 1990 r., mają zastosowanie 10- i 20- letnie okresy posiadania przewidziane w art. 172 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed tą datą. Na gruncie przedmiotowej sprawy zastosowanie mają terminy wprowadzone wraz z nowelizacją kodeksu cywilnego z 1990 r., która to nowelizacja weszła w życie z dniem 1 października 1990 r., tj. 20-letni i 30-letni okres posiadania.

Natomiast z art. 176 § 1 k.c. wynika, że jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania, obecny posiadacz może doliczyć do czasu przez który sam posiadał, czas posiadania swojego poprzednika.

Z kolei samoistne posiadanie służebności polega na korzystaniu z cudzej nieruchomości w zakresie służebności określonego rodzaju. Posiadanie musi polegać na korzystaniu ze służebności w sposób pozbawiony cech przypadkowości.

Reasumując stwierdzić należy, iż ustawa formułuje wobec nabycia służebności gruntowej w drodze zasiedzenia trzy przesłanki: Służebność gruntowa musi polegać na:

- 1) korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia,
- 2) zachodzić musi samoistność posiadania służebności gruntowej,
- 3) oraz nastąpić winien wymagany prawem upływ czasu tego posiadania.

Bezspornie spełniony został na gruncie przedmiotowej sprawy warunek pierwszy, a mianowicie korzystanie przez wnioskodawcę z trwałego i widocznego urządzenia w postaci linii napowietrznej średniego i niskiego napięcia oraz stacji transformatorowej.

W realiach niniejszej sprawy uzasadnione jest także ustalenie, że bieg terminu zasiedzenia służebności, w zakresie określonym we wniosku, rozpoczął się z dniem 1 stycznia 1970 roku, bowiem z tą datą urządzenia elektroenergetyczne na nieruchomości uczestników postępowania niewątpliwie istniały, czego dowodzą zarówno zeznania świadków H. A. i T. S., jak również charakterystyka stacji transformatorowej, spis inwentarza z natury i mapy przebiegi linii.

Z uwagi jednakże na podniesiony przez uczestników zarzut odnoszący się do niemożności zasiedzenia służebności przez przedsiębiorstwo państwowe, należało rozważyć, czy wnioskodawca, ubiegający się o zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, jest następcą prawnym ówczesnego zakładu energetycznego, który był przedsiębiorstwem państwowym oraz jaki wpływ na tę kwestię miał obowiązujący do dnia 1 lutego 1989 r. (data wejścia w życie ustawy z 31 stycznia 1989 r. o zmianie Kodeksu cywilnego) art. 128 k.c., wyrażający

zasadę jednolitego funduszu własności państwowej, która oznaczała, iż do tego czasu przedsiębiorstwa państwowe sprawowały zarząd mieniem państwowym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa.

Dopiero wprowadzenie zmian do Kodeksu cywilnego stworzyło z dniem 1 lutego 1989 r. dla państwowych osób prawnych (a takimi były przedsiębiorstwa państwowe) możliwość nabywania dla siebie własności nieruchomości i innych praw rzeczowych. W rezultacie przedsiębiorstwo państwowe przed dniem 1 lutego 1989 r. wykonywało władztwo mogące prowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej, z tym zastrzeżeniem, że nabycie takiego prawa rzeczowego następowało do jednolitego funduszu własności państwowej (vide: uchwała składu siedmiu sędziów SN z 18 czerwca 1991 r., III CZP 38/2001, LexPolonica nr 151885). Przedsiębiorstwa państwowe dopiero po 1 lutego 1989 r. wykonywały posiadanie w zakresie odpowiadającym treści służebności dla siebie, we własnym imieniu.

Odpowiedź na pytanie, czy osoba prawna, która przed dniem 1 lutego 1989 r. nie mogła nabyć (także w drodze zasiedzenia) własności nieruchomości lub innych praw rzeczowych, może do okresu samoistnego posiadania po 1 lutego 1989 r. zaliczyć okres posiadania przed tą datą wykonywanego w ramach sprawowanego wówczas zarządu mieniem państwowym, należy poszukiwać w art. 176 k.c., który przyjmuje, że zaliczenie posiadania poprzednika (w niniejszej sprawie - Skarbu Państwa) jest możliwe, jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienia posiadania. Problemem tym zajmował się Sąd Najwyższy w sprawie I CSK 11/2005 (LexPolonica nr 410546) i w postanowieniu z 25 stycznia 2006 r. wyraził pogląd, który Sąd Rejonowy w pełni podziela, iż „Osoba prawna, która przed dniem 1 lutego 1989 r. mając status państwowej osoby prawnej nie mogła nabyć (także w drodze zasiedzenia) własności nieruchomości, może do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po 1 lutym 1989 r. zaliczyć okres posiadania Skarbu Państwa sprzed tej daty, jeżeli nastąpiło przeniesienie posiadania”, mając na uwadze okoliczność, że poprzednicy prawni wnioskodawcy jako przedsiębiorstwo państwowe byli władającymi w ramach sprawowanego zarządu mieniem państwowym, lecz czynili to w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa.

Jednocześnie Sąd nie podzielił stanowiska wnioskodawcy, że w przedmiotowej sprawie doszło do zasiedzenia żądanej służebności z uwzględnieniem dobrej wiary wnioskodawcy (jego poprzednika prawnego). W ocenie Sądu uczestnicy postępowania w sposób skuteczny obalili domniemanie z art. 7 kc, w myśl którego jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary, natomiast wnioskodawca nie przedstawił żadnych dowodów, w szczególności żadnej dokumentacji, w tym, jak była o tym mowa powyżej, żadnych decyzji administracyjnych, które potwierdzałyby fakt, że wszedł w posiadanie służebności zgodnie z przepisami ustawy o powszechnej elektryfikacji. Podstawą zaś przyjęcia w realiach rozpoznawanej sprawy dobrej wiary po stronie wnioskodawcy (jego poprzednika prawnego) nie może być jedynie jego przekonanie o służącym mu prawie do korzystania z urządzeń elektroenergetycznych posadowionych na nieruchomości uczestników postępowania.

Nie podzielając zatem stanowiska wnioskodawcy odnośnie jego dobrej wiary, która – miałaby wynikać z domniemania istnienia dobrej wiary oraz przekonania o służącym mu prawie do korzystania z urządzeń elektroenergetycznych na nieruchomości uczestników, znajdującego podstawę prawną w przepisach ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli oraz dekrety z dnia 30 czerwca 1951 r. o obowiązku świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne, należało dalej stwierdzić, że brak jest w sprawie dowodów na to, że budowa tych urządzeń odbywała się w ramach powszechnej elektryfikacji, o której mowa w art. 1 ust. 1 ww. ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. Godzi się zauważyć, że wnioskodawca nie przedstawił zarządzenia o powszechnej elektryfikacji, o którym mowa w w/w przepisie. Jeżeli natomiast chodzi o przepisy dekretu z dnia 30 czerwca 1951 r. to przewidywały one obowiązek świadczeń w naturze na cele budowy uzasadnionej interesem publicznym polegających przede wszystkim na wykonaniu pracy niewykwalfikowanej, bądź dostarczenia środków przewozowych konnych lub zmechanizowanych wraz z obsługą, materiałów potrzebnych do budowy lub świadczeń pieniężnych. W przepisach tych nie ma natomiast mowy o świadczeniach polegających na ograniczeniu praw do nieruchomości.

Zdaniem Sądu, oceniając charakter posiadania służebności przez poprzednika prawnego wnioskodawcy należy mieć na względzie fakt, że w momencie budowy przedmiotowych urządzeń elektroenergetycznych na nieruchomościach wskazanych we wniosku, wnioskodawca nie przedstawił dokumentów świadczących o uprawnieniu do wybudowania

urządzeń przesyłowych funkcjonujących obecnie na nieruchomości uczestników postępowania. Mając powyższe na uwadze uznać należy, że brak było podstaw do przyjęcia istnienia dobrej wiary posiadacza służebności.

Pogląd taki jest zgodny z przyjmowanym powszechnie w orzecznictwie i nauce prawa klasycznym rozumieniem dobrej wiary, które Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela. W myśl uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1991 roku (III CZP 108/91, publ. OSNCP 1992, nr 4, poz. 48), mającej moc zasady prawnej, osoba która weszła w posiadanie nieruchomości na podstawie umowy mającej na celu przeniesienie własności, zawartej bez zachowania formy aktu notarialnego, nie jest samoistnym posiadaczem w dobrej wierze. W postanowieniu z dnia 14 czerwca 2005 r. (V CK 400/04, LEX nr 301799) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności gruntowej na podstawie oświadczenia złożonego bez formy aktu notarialnego jest posiadaniem tej służebności w złej wierze. Podobny pogląd był prezentowany w orzecznictwie już wcześniej (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 1988 r., IV CR 45/88 - OSNCP 1990, nr 2-3, poz. 33).

W konsekwencji przyjąć należało, że okoliczności, w jakich poprzednik prawny wnioskodawcy wszedł w posiadanie służebności, nie pozwalają na uznanie go za posiadacza w dobrej wierze. Skoro zaś bieg terminu zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu w niniejszej sprawie rozpoczął się w dniu 01.01.1970 roku, to przyjmując, że do zasiedzenia konieczny jest okres 30 lat, albowiem poprzednik prawny wnioskodawcy wszedł w posiadanie służebności w złej wierze, stwierdzić należy, że termin zasiedzenia upłynął z dniem 01.01.2000 roku.

W rozpoznawanej sprawie znajdzie zastosowanie 30 letni termin zasiedzenia, jako że wynika on z odpowiedniego poprzez przepis art. 292 kc zastosowania przepisu art. 172 § 2 kc, zgodnie z którym po upływie lat trzydziestu posiadacz nieruchomości (tu służebności) nabywa jej własność (tu służebność), choćby uzyskał posiadanie w złej wierze. Zastosowanie 30 letniego terminu zasiedzenia służebności gruntowej jest uzasadnione faktem, że na gruncie przedmiotowej sprawy, w wyniku przyjęcia złej wiary po stronie wnioskodawcy, nie wystąpił przypadek zasiedzenia, które nastąpiło przed wejściem w życie w dniu 1 października 1990r. ustawy z dnia 28 lipca 1990r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny. W efekcie niemożliwym było zastosowanie nawet 20 letniego terminu zasiedzenia przewidzianego w poprzednio obowiązujących przepisach Kodeksu cywilnego.

Stwierdzenie, że do zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu doszło wraz z upływem dnia 01.01.2000 roku, wymagało w konsekwencji ustalenia, jaki konkretnie podmiot będący poprzednikiem prawnym wnioskodawcy w tej dacie był w posiadaniu służebności. W tym zakresie Sąd ustalił, że podmiotem tym był Zakład (...) S.A. w S..

W tym stanie faktycznym i prawnym ustalić należało, że nabycie w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu nastąpiło z dniem 1 stycznia 2000 roku, o czym Sąd orzekł w punkcie 1 postanowienia.

Orzeczenie o kosztach postępowania wydano zgodnie zasadą z art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którą każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie, co oznacza, że obciążają go koszty tej czynności, której sam dokonał oraz czynności podjętej (np. przez sąd) w jego interesie.